

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2024-03-08

Diarienummer 2023-3581

Handläggare

Erik André

Telefon: 031-368 39 91

E-post: erik.andre@miljo.goteborg.se

Återrapportering av kommunfullmäktiges uppdrag till miljö- och klimatnämnden om att, i samverkan med grundskolenämnden, föreslå hur konceptet med klimatlåda kan användas i Göteborgs Stad, SLK 0495/22

Förslag till beslut

1. Miljö- och klimatnämnden godkänner återrapporteringen av kommunfullmäktiges uppdrag 2023-01-26 § 35 till nämnden om att, i samverkan med grundskolenämnden, föreslå hur konceptet med klimatlåda kan användas i Göteborgs Stad.
2. Miljö- och klimatnämnden skickar tjänsteutlåtandet till kommunfullmäktige som avrapportering av kommunfullmäktiges uppdrag 2023-01-26 § 35 till nämnden om att, i samverkan med grundskolenämnden, föreslå hur konceptet med klimatlåda kan användas i Göteborgs Stad, och föreslår kommunfullmäktige att förklara uppdraget fullgjort.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige har gett miljö- och klimatnämnden i uppdrag (2023-01-26 § 35) om att i samverkan med grundskolenämnden återkomma med förslag på hur konceptet klimatlåda kan användas i Göteborgs Stad, förutsatt att det kvarstår behov av en lösning som klimatlåda efter att stadsledningskontoret utrett förutsättningarna för att skänka överbliven mat (se bilaga 1).

Konceptet klimatlåda innebär att mat som blir över i stadens verksamheter, till exempel skolor, tas till vara och används i ett annat sammanhang. Det aktuella förslaget innebär att maten ska efterskänkas till civilsamhällesorganisationer för att förmedlas till behövande invånare.

Stadsledningskontorets uppdrag att klarlägga förutsättningarna för att efterskänka mat till civilsamhället förklarades fullgjort av kommunfullmäktige den 23 november 2023 § 58. Uppdraget resulterade i en utredning som visar att det i dagsläget inte finns tillräckliga förutsättningar för att efterskänka överbliven mat från stadens måltidsverksamheter. Den främsta orsaken är att det pågående arbetet för att minimera matsvinnet gör att volymerna av överbliven mat är små och oregelbundna. Miljöförvaltningen har därför tillsammans med grundskoleförvaltningen gjort bedömningen att behovet av en lösning som klimatlåda inte kvarstår.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Förvaltningen bedömer att ett införande av klimatlådan kan medföra något lägre kostnad för att hantera matavfall, genom att mängden matavfall kan minska.

Förändrad hantering i en livsmedelsverksamhet kan påverka riskklassningen, som ligger till grund för hur ofta miljöförvaltningen utför livsmedelskontroll. Avgiften verksamheterna betalar för livsmedelskontroll kan därmed i vissa fall öka.

Klimatlådor skulle innebära mer arbete för kökens personal och kräva rekrytering av personal, samt kompetensutveckling. I vissa fall skulle det även kräva införskaffande av ytterligare utrustning för nedkylning, frys- och kylförvaring.

Bedömning ur ekologisk dimension

Det är generellt viktigt att minska matsvinnet i samhället för att minska både klimatutsläppen och förlusten av biologisk mångfald, vilket är i linje med de övergripande målen i Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021–2030, samt med de specifika målen för minskat matsvinn från hushåll och stadens verksamheter i Göteborgs Stads avfallsplan 2021–2030.

Miljöförvaltningen bedömer att ett införande av klimatlådan som mest kan medföra en mindre minskning av matsvinn. Bedömningen baseras på stadsledningskontorets utredning i frågan och dialog med grundskoleförvaltningen.

Sammantaget bedömer miljöförvaltningen att klimatlådekonceptet med Göteborgs Stads förutsättningar inte är måleffektivt för att minska matsvinnet inom Göteborgs Stad. Se vidare för förvaltningens bedömning kring ekologiska dimensionen under rubriken Förvaltningens bedömning.

Bedömning ur social dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bilaga

1. Protokollsutdrag Kommunfullmäktige 2023-01-26 § 35

Ärendet

Miljö- och klimatnämnden har i uppdrag att i samverkan med grundskolenämnden återkomma med förslag på hur konceptet klimatlåda kan användas i Göteborgs Stad, förutsatt att det finns ett behov av konceptet efter att stadsledningskontoret utrett förutsättningarna. Detta tjänsteutlåtande utgör återrapportering av uppdraget. Miljö- och klimatnämnden ombeds anteckna mottagandet av informationen till protokollet. Nämnden ska ta ställning till om detta tjänsteutlåtande kan godkännas som återrapportering av uppdraget samt skickas till kommunfullmäktige som avrapportering.

Beskrivning av ärendet

Kommunfullmäktige beslutade den 26 januari 2023 § 35 (se bilaga 1) följande:

1. Kommunstyrelsen/stadsledningskontoret får i uppdrag att i samverkan med berörda nämnder och representanter för civilsamhället utreda förutsättningarna för att efterskänka mat till civilsamhällets organisationer i Göteborg. Utredningen skall ta särskild hänsyn till arbetsmiljön för personalen samt bemanningssituationen i verksamheterna.
2. Miljö- och klimatnämnden får i samverkan med grundskolenämnden återkomma med förslag på hur konceptet med klimatlåda kan användas i Göteborgs Stad. Det ska göras först efter att förutsättningarna för att skänka maten klarlagts och om det då ändå kvarstår behov av en lösning som klimatlåda.

Miljö- och klimatnämnden har den 20 september 2022 § 172 behandlat frågan i ett yttrande¹ över en motion om att utreda försäljning av överbliven mat i Göteborgs Stads verksamheter. Av yttrandet framgår att miljöförvaltningen anser att klimatlådan kan bidra till minskat matsvinn, vilket överensstämmer med stadens mål samt att det inte finns något i livsmedelslagstiftningen som hindrar ett införande.

Miljöförvaltningen har deltagit i den arbetsgrupp som under ledning av stadsledningskontoret utrett förutsättningarna för att efterskänka mat till civilsamhällets organisationer. Kommunfullmäktige förklarade stadsledningskontorets uppdrag fullgjort den 23 november 2023 § 58. Bedömningen i stadsledningskontorets utredning² är att det inte finns några legala hinder att efterskänka mat till civilsamhällets organisationer i de aspekter som granskats och att det finns en stor vilja i måltidsverksamheten att efterskänka mat, men att förutsättningarna för att efterskänka mat sammantaget är otillräckliga.

I utredningen redovisas flera anledningar till att förutsättningarna för ett införande av konceptet klimatlåda inte är tillräckliga. Den främsta orsaken är att det redan pågående arbetet enligt Göteborgsmodellen för minskat matsvinn gör att volymerna av matsvinn som potentiellt skulle kunna skänkas är små och att det saknas kontinuitet bland stadens sexhundra kök för hur mycket, var och när det finns mat som skulle kunna skänkas bort. Detta beror bland annat på att arbetet med Göteborgsmodellen för mindre matsvinn innebär att överblivna råvaror och matrester i hög utsträckning tas tillvara och serveras som de är eller används i nya rätter.

¹ [Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2022-09-08.](#)

² [Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat 2023-09-21.](#)

Vidare bedöms konceptet innebära kostnader i flera verksamheter för att införskaffa utrustning för nedkylning, samt kyl- och frysförvaring. Till sist bedöms konceptet innebära ökad belastning på personalen på grund av tillkommande arbetsmoment, rekryteringsbehov av personal samt behov av kompetenshöjande insatser.

Det aktuella ärendet är ett uppdrag från kommunfullmäktige att i samverkan med grundskoleförvaltningen återkomma med förslag till hur Göteborgs Stad kan använda konceptet klimatlåda om det kvarstår behov av en sådan lösning efter stadsledningskontorets utredning. Miljöförvaltningen har därför baserat sin bedömning på nämnda utredning och dialog med grundskoleförvaltningen.

Förvaltningens bedömning

Det är generellt viktigt att minska matsvinnet i samhället för att minska både klimatutsläppen och förlusten av biologisk mångfald, vilket är i linje med de övergripande målen i Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021–2030, samt med det specifika målet för minskat matsvinn från stadens verksamheter i Göteborgs Stads avfallsplan 2021–2030.

Miljöförvaltningen konstaterar dock att stadsledningskontorets utredning visar att det i dagsläget inte finns tillräckliga förutsättningar för att efterskänka överbliven mat från stadens måltidsverksamheter.

Miljöförvaltningen har även i dialog med grundskoleförvaltningen gjort bedömningen att konceptet klimatlåda inte passar att kombinera med det rådande arbetssättet för att minimera matsvinn då detta skulle skapa motstridiga incitament. Det nuvarande arbetssättet går ut på att minimera överbliven mat och att återanvända den som ändå blir över i den egna verksamheten. Klimatlådekonceptet skapar incitament att i stället leverera överbliven mat till civilsamhällets organisationer. Det skulle dessutom innebära mer arbete för kökens personal, kräva rekrytering och kompetensutveckling, samt i vissa fall införskaffandet av ytterligare utrustning för nedkylning, frys- och kylförvaring.

Sammantaget bedömer miljöförvaltningen att klimatlådekonceptet med Göteborgs Stads förutsättningar varken är mål- eller kostnadseffektivt för att minska matsvinnet inom stadens verksamheter.

Anna Ledin
Direktör

Marcus Jahnke
Avdelningschef